

TV-serije desetletja

Tina Bernik

Deset TV-serij, ki so nastale v prejšnjem desetletju, a se bo o njih govorilo tudi v tem.

Dejstvo je, da je zaradi množice serij, ki marsikdaj konkurirajo filmskim produkcijam, nemogoče sestaviti lestvico najboljših, s katero bodo zadovoljni vsi. Nekateri bi med deseterico desetletja tako uvrstili *Nikar tako živahno* (Curb Your Enthusiam, 2000–), *Odbito družino* (Arrested Development, 2003–2006), *Pisarno* (The Office, 2005–) in *Kaliforniciranje* (Californication, 2007–), drugi *Zahodno krilo* (West Wing, 1999–2006), *Pobeg iz zapora* (Prison Break, 2005–2009) in *Zvezde na sodišču* (Boston Legal, 2004–2008), tretji pa *30 Rock* (2006–) in *Oglaševalce* (Mad Men, 2007). Ker pa je prostora kljub vsemu še vedno le za deset serij, naj bodo to naslednje: *Sopranovi* – ker je enostavno najboljša, *The Wire* – ker je brutalno iskrena, *Bojna ladja Galaktika* – ker je znanstveno-fantastična in realistična obenem, *Family Guy* – ker je neresno resna, *Rim* – ker je iz zgodovine naredila dramo, *24* – ker je na pravi način izkoristila pravi trenutek, *Skrivnostni otok* – ker je postala televizijska uganka desetletja, *Nevarna igra* – ker z odvetniki in Glenn Close ni šale, *Dexter* – ker je svet očarala s serijskim morilcem in *Zdravnikova vest* – ker je vest zamenjala s cinizmom.

Sopranovi (The Sopranos, 1999–2007)

Po mnenju marsikaterega gledalca ena od najboljših serij vseh časov, obenem pa tudi finančno najuspešnejša serija v zgodovini kableske televizije, ki jo je za HBO ustvaril in produciral David Chase, ni samo serija, saj se je razvila v pravo franšizo, ki je poleg televizijskega kulta proizvedla tudi knjige, računalniško igro, glasbene albume in druge izdelke, povezane z najslavnejšo televizijsko mafijsko družino. Serija je v osmih letih skozi šest sezon pokazala, da se mafijci ne spopadajo samo z ubijanjem, izterjevanjem, grožnjami in z bojem za oblast, temveč tudi z vsakdanjim življenjem, v katerega spadajo nezadovoljne žene, pubertetniški otroci, osamljeni starši in psihiatri. V produkcijsko, scenaristično in igralsko

izjemno dodelani drami, ki je z zgodbo o vsakodnevnem življenju Tonyja Soprana (James Gandolfini), šefa mafijskega podzemlja v New Jerseyju, postavila višje kriterije tudi za snemanje preostalih televizijskih serij, se je imelo priložnost proslaviti veliko svežih igralskih imen (Drea de Matteo, Jamie-Lynn Sigler, Robert Iler), nekaj že uveljavljenih igralcev pa je v njej sodelovalo že od začetka. Pri tem je zanimivo, da je kar 27 igralcev iz Sopranovih igralo v mafijski drami Martina Scorseseja *Dobri fantje* (Goodfellas, 1990), med njimi za oskarja nominirana Lorraine Bracco, Michael Imperioli, Frank Vincent, Suzanne Shepherd in Tony Sirico, medtem ko je Dominic Chianese igral tudi v drugem delu Coppolovega *Botra* (The Godfather: Part II, 1974).

The Wire (2002–2008)

Največja kvaliteta kriminalistične serije, ki so jo snemali v Baltimoru, za HBO pa jo je ob pomoči nekdanjega detektiva Eda Burnsa napisal in produciral nekdanji novinar kronike David Simon, je v tem, da so se njeni ustvarjalci skozi zgodbe o policiji, politikih, kriminalcih in zasvojenih trudili ustvariti

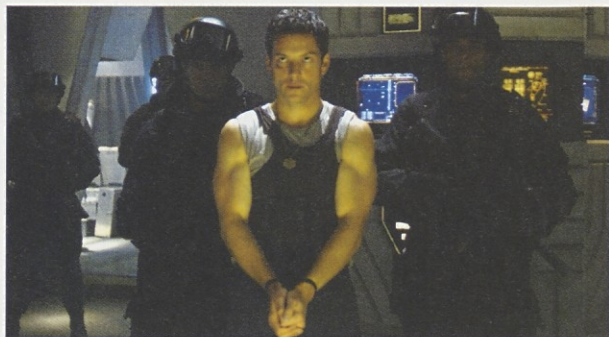

kar se da realistično sliko mesta in njegovih prebivalcev. Pri pisanju scenarija so se avtorji naslanjali na resnične izkušnje vpletenih, poleg profesionalnih igralcev pa so zaradi dokumentarnega pristopa v stranskih vlogah večkrat nastopali amaterji. Za serijo je bila značilna tudi uporaba slenga, liki v njej pa nikoli niso bili le črno-beli, tako da so jo zaradi preučevanja policijskih tehnik menda spremljali celo pravi kriminalci. Vsaka od petih sezon je bila posvečena eni od platí kriminala: prva trgovini z drogami, druga pristaniščem, tretja mestni oblasti in upravi, četrta šolskemu sistemu, peta, ki naj bi se po mnenju mnogih popolnoma približala resnični sliki, pa tiskanim medijem. Čeprav serija nikoli ni doživela velike slave ali prejela večjih nagrad, si je vseeno pridobila zvesto publiko, po mnenju nekaterih kritikov pa zaradi realističnega prikaza življenja mesta, družbene ozavešenosti ter didaktične in literarne vrednosti velja za eno največjih serij vseh časov.

Bojna ladja Galaktika (Battlestar Galactica, 2004–2009)

Redkokdaj se zgodi, da remake preseže izvirnik, a vojnemu sci-fi epu *Bojna ladja Galaktika*, ki sta ga po istoimenski seriji Glena A. Larsona iz leta 1978 za TV mrežo Sci Fi v obliki miniserije ustvarila David Eick in Ronald D. Moore, je to brez dvoma uspelo. V nasprotju s predhodnikom, ki se je prebil le čez eno sezono, in njegovim enako kratkotrajnim spin-offom *Galactica* iz leta 1980 je novodobna Galaktika po izteku miniserije (Battlestar Galactica, 2003), v kateri sta med drugim igrala za oskarja nominirana Edward James Olmos in Mary McDonnell, živela še štiri sezone (2004–2009). Vesoljska odisejda o iskanju Zemlje, bežanju pred umetno inteligenco, boju za obstanek in razmišljanju o človeškem je z realističnim pristopom, s poglobljenimi liki, smiselno razvijajočo se zgodbo ter s filozofsko-religiozno in z etično-moralno noto pred male zaslone privabila tudi publiko, ki so se ji serije, kot sta *Zvezdne steze* in *Zvezdna vrata*, zdele enostavno preveč znanstvenofantastične. *Bojna ladja Galaktika* se je lani sicer iztekla,

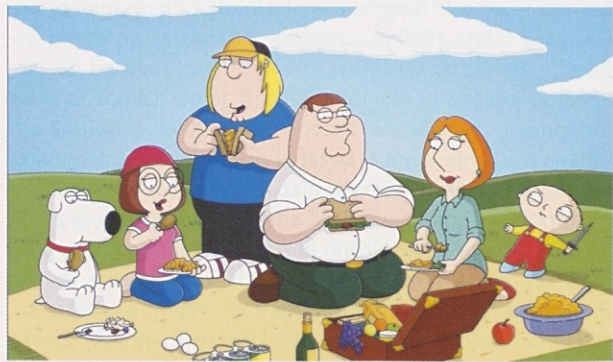

vendar to še ne pomeni konca Galaktike. Po slabše sprejtem filmu *The Plan* (2009, Edward James Olmos) in spin off seriji *Caprica*, ki je z lansko pilotno epizodo napovedala vrnitev v preteklost, je za leto 2011 v načrtu tudi visokoproračunski film *Battlestar Galactica*, ki ga bo režiral Bryan Singer, avtor hitov, kot so *Osumljenih pet* (*The Usual Suspects*, 1995), *Možje X* (*X-Men*, 2000) in *Operacija Valkira* (*Valkyrie*, 2008).

Family Guy (1999–)

Kar so *Simpsonovi* (*The Simpsons*, 1989–) za televizijsko publiko pomenili ob koncu 20. stoletja, *Family Guy* pomeni v začetku 21. Animirana serija o družini Griffin, ki jo sestavljajo čezmerno rejeni Peter, njegova razumska žena Lois, omejeni in debeli sin Chris, pubertetna hčerka Meg, pragmatični pes Brian in sadistično–genialni dojenček Stewie, ki ves svoj čas posveča poskusom uboja mame in zavzetju sveta, skoraj desetletje uspešno parodira ameriško družbo in se prav tako uspešno upira svojemu koncu. Potem ko so jo leta 2002 že ukinili, se je zaradi odlične prodaje DVD–jev in kulturnega statusa, ki si ga je pridobila, tri leta pozneje znova vrnila na Foxov program, sledila pa sta ji še film (*Family Guy Presents Stewie Griffin: The Untold Story*, 2005) in spin off serija *The Cleveland Show* (2009–). *Family Guy* si je skozi leta poleg tožb in očitkov, da preveč spominja na *Simpsonove*, prislužil tudi več nagrad, lani pa je bil nominiran celo za emmyja za najboljšo komično serijo, kar se animirani seriji ni zgodilo že od leta 1961, ko so se zanj potegovali *Kremenčkovi* (*The Flintstones*, 1960–1966).

Rim (Rome, 2005–2007)

Televizijskim mrežam HBO, BBC 2 in Rai Due je v ameriško-britansko-italijanski koprodukciji z ustvarjalci *Rima* Brunom Hellerjem, Johnom Miliusom in Williamom J. MacDonalodom uspelo ustvariti veličastno zgodovinsko dramo, ki je v dveh sezonah na malih zaslonih predstavila prehod antičnega Rima iz republike v cesarstvo, državljanske vojne in zarote ter vojaške podvige in zasebno življenje Gaja Julija Cezarja (Cicero Hinds), njegovega posvojenca Gaja Oktavijana (Max Pirakis, Simon Woods) in poznejšega Oktavijanovega nasprotnika Antonija (James Purefoy). Poleg prikaza običajev in navad vodilnega rimskega sloja je serija z vzporedno zgodbo o dveh preprostih vojakih Lucijau Vorenu (Kevin McKidd) in Titu Pullu (Ray Stevenson) ponudila tudi vpogled v življenje plebejcev

in vojske, poleg osupljive zgodbe, ki jo je zgodovina v veliki meri napisala sama, pa se je ponašala tudi z realistično kostumografijo in s scenografijo ter z za igrano serijo nadpovprečnim posvečanjem podrobnostim in ohranjanjem zvestobe do zgodovinskih dejstev.

24 (2001–)

Akcijski kriminalni triler, ki je v šesti sezoni izgubil zagon, a ga v sedmi znova pridobil nazaj, je prišel na spored ob pravem času, saj ga je zaznamovalo obdobje boja proti te-

rorizmu, ki je tudi glavna tematika serije, poleg tega pa je v Belo hišo spravil temnopoltega predsednika, še preden se je to zgodilo v resnici. Serija o neuničljivem in hladnokrvnem, a zasebno še vedno človeškem tajnem agentu Agencije za nacionalno varnost Jacku Bauerju, ki bo letos že osmič reševal svet, je med nanizanke vnesla inovativni pristop, po katerem se vsaka sezona odvija v 24 urah, ki so razporejene na 24 enournih epizod. Bojazni, da bo serija zaradi dogajanja v realnem času dolgočasna in razvlečena, so bile odveč, saj bo 24 letos, po koncu osme sezone, postal vohunska serija z najdaljšim stažem in z največ posnetimi epizodami, Kiefer Sutherland pa je z vlogo Bauerja že najbolje plačani igralec na malih zaslonih, saj dobi kar 550.000 dolarjev na epizodo oziroma 13 milijonov dolarjev na leto.

Skrivnostni otok (Lost, 2004–)

Tako kot so gledalci v letih 1967 in 1968 ugotavljali, kje se je znašla Številka šest (Patrick McGooohan), nekdanji tajni agent, ki se je v kulturni britanski seriji *Ujetnik* (The Prisoner) proti svoji volji skrivnostno ujel v pravila in spono še bolj skrivnostne vasi, se ljubitelji *Skrivnostnega otoka*, ki ga je produciral J. J. Abrams, že pet let sprašujejo, ali je otok, na

katerega so strmoglavili potniki letala Oceanic 815, oblika posmrtnega življenja, paralelna resničnost ali zgolj nadnaraven košček planeta v naravnem svetu. Serija, ki je zaradi uspešno odmerjene misterioznosti, akcije in drame kmalu po prihodu na male zaslone postala pravi fenomen, je po treh letih predvajanja poleg ugibanj o njenem smislu in koncu začela vzbujati negotovanja, da se bo vlekla v nedogled in da se ne bo nikoli smiselno končala, posledično pa tudi slabšo gledanost. TV mreža ABC je v nasprotju z običajno prakso gledalce pred dvema letoma zato pomirila z napovedjo, da se bo *Skrivnostni otok* izteklet leta 2010, kar pomeni, da bo letošnja šesta sezona tudi njegova zadnja.

Nevarna igra (Damages, 2007–)

Nevarno igro, ki so jo ustvarili Daniel Zelman ter Glenn in Todd A. Kessler, predvaja pa jo TV mreža FX, od drugih odvetniških TV serij ločuje in postavlja na višjo raven zlasti prvo-razredna zasedba igralcev, ki si kariere niso gradili na malih zaslonih, temveč na velikem platnu. V glavni vlogi poleg do *Nevarne igre* še neveljavljene Rose Byrne, ki je upodobila mlado odvetniško praktikantko Ellen Parsons, igra Glenn Close, ki je bila doslej že petkrat nominirana za oskarja, poleg nje pa so se v dveh sezonah v seriji zvrstili še Ted Danson ter z

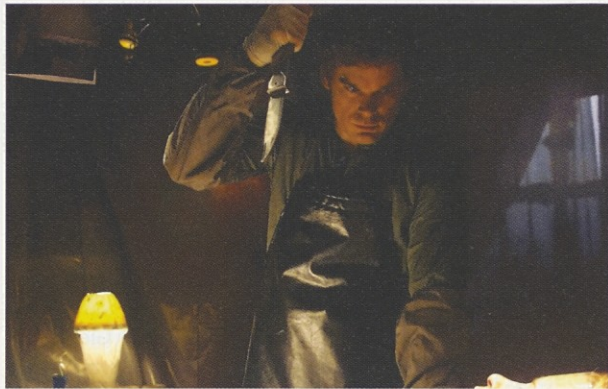

oskarjem nagrajena William Hurt in Marcia Gay Harden. Resda Glenn Close še ni dobila oskarja, a je zato za upodobitev preračunljive in brezkompromisne odvetnice Patty Hewes, ki je v žeji po zmagi sposobna prestopiti tudi na drugo stran zakona, dobila že dva emmyja za najboljšo žensko igro v dramski TV seriji. Poleg odličnih igralcev se serija lahko pohvali tudi z zanimivo režijo in z zapletenim scenarijem, ki se bolj kot z odvetniškimi monologi ukvarja s pravnimi triki in z vsem, kar triki prinašajo za sabo, namesto razprtij na sodišču pa z gospodarskim kriminalom in s politiko.

Dexter (2006–)

Medtem ko forenziki v množičnih različicah serije *Na kraju zločina* raziskujejo umore, jih forenzik v *Dexterju* ustvarja. Najpopularnejši serijski morilec na TV zaslonih poleg redne službe opravlja še prostovoljno delo morilskega rablja, ki ga vodita podedovana in natančno dodelana koda ter jasen cilj. Po istoimenskem liku iz romanov Jeffa Lindsayja posneta drama, polna kletvic in krvi, je decembra sklenila četrto sezono, zadnji del, ki ga je TV mreža Showtime predvajala 13. decembra, pa je bil najbolj gledan izdelek njihove produkcije doslej in ga je samo po televiziji spremljalo 2,6 milijona gledalcev. Velik del zaslug za tako dobro sprejeto sezono gre tokrat pripisati gostujočemu igralcu Johnu Lithgowu, pa tudi scenariju in še vedno zanimivemu glavnemu liku, v vlogi katerega na-

stopa Michael C. Hall, ki se je kalil kot gejevski pogrebnik v prav tako izjemno dobro sprejeti in prav tako morbidni seriji *Pod rušo* (Six Feet Under, 2001–2005).

Zdravnikova vest (House M. D., 2004–)

V nasprotju s preostalimi serijami z medicinsko tematiko je ustvarjalcema *Zdravnikove vesti* Davidu Shoru in Paulu Atanasiu pred male zaslone uspelo privabiti moško publiko in hkrati ohraniti žensko. Seriji je z mešanico drame in komičnih

elementov, ki se kažejo predvsem v dialogih, ter z egocentričnim, brezčutnim in antisocialnim likom zdravnika, ki ne priznava ne avtoritete ne višje sile, poleg visoke gledanosti na svojo stran uspelo pridobiti tudi strokovno javnost, saj je ob emmyjih in drugih nagradah dobila dva zlata globusa. Cinični lik genija diagnostične medicine, ki ga zaradi značajskih lastnosti in življenjskih navad oziroma razvad, med katere spadajo genialnost, manipuliranje, zasvojenost z drogami oziroma zdravlili in ljubezen do glasbe, primerjajo z likom detektiva Sherlocka Holmesa, je uspešno upodobil črne komedije večji britanski igralec Hugh Laurie, brez katerega serija zagotovo ne bi bila tako uspešna, kot je.

Lestvica TV serij desetletja po The Hollywood Reporterju:

1. **Sopranovi**
(The Sopranos, 1999-2007)
2. **Zahodno krilo**
(West Wing, 1999-2006)
3. **Nikar tako živahno**
(Curb Your Enthusiasm, 2000-)
4. **The Shield** (2002-2008)
5. **Nevarna igra** (Damages, 2007-)
6. **Oglaševalci** (Mad Men, 2007-)
7. **30 Rock** (2006-)
8. **24** (2001-)
9. **Skrivnostni otok** (Lost, 2004-)
10. **Modern Family** (2009-)

PETER SARSGAARD ALFRED MOLINA ROSAMUND PIKE DOMINIC COOPER OLIVIA WILLIAMS EMMA THOMPSON CAREY MULLIGAN

Film Nicka Hornbyja,
avtorja uspešnic
VSE O FANTU
IN
ZVESTOBA DO GROBA.

ŠOLA ZA ŽIVLJENJE

FILM LONE SCHERFIG

BBC FILMS predstavljajo produkcijo WEGANZ FILMPRODUKTION & DWER. DISTRIBUCIJA: MEDIATELLO ENTERTAINMENT. "ONE SHERIFF" "ON EDUCATION"
PETER SARGAARD ALFRED MOLINA ROSAMUND PIKE DOMINIC COOPER OLIVIA WILLIAMS EMMA THOMPSON CAREY MULLIGAN in drugi "LUCKY BOYER" "CAROLINE LEVY" "NICKIE SAVAGE"
"TODDLE DICKY MORRIS" "PAUL BRIDGEMAN" "SAMMY POLINE" "ANDREW HOOPER" "JOHN DE BOMBARDI" "JAMES O'LEARY" "RODOLFO E. HENSON" "WENDY JARRET"
DAVID M. THOMPSON JARRE LAURENDRON "DICK HORNBY" "LUCY BARBER" "NICK HORNBY" "PINELLA DWIVER & KARANIGA POGGI" "LONE SCHERFIG"

V KINU OD 18.2.2010.